

Latweeschu Awises.

50. gaddagahjums.

No. 26.

Trefchdeenā, 30. Juni (12. Juli).

1871.

Latweeschu Awises lihds ar faveem veelikumeem makfa vor goddu 70 kav. fudr.

Jelgawā preefektis.

1 rubl. f.

zittur aissuhohi larry: 70 kav., espedizija: 19½ kav., vosis nauda: 10½ kav.) kohpā 1 rubl. f.

Zo-apstelle: Jelgawā awisē nammā vee Janischewski, Rihgā vee Daniel Minus, teatara un mehwera celas suhri un vee Dr. Buchholz, leela Aleksander eelā Nr. 18. Wissi mabzitasi, skolmeisteri, pagasta waldisi, skribweri un zitti tautas draugi teek lubgti, lai laffitaseem apghāda apstellefhanu. — Redakteera addreße: Pastor Sakranowicz Luttringer, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahdītajis: Viesjaunakahs finnas. Daschadas finnas. Par Baltijas laukaimnežibas israhdischanu Rihgā. Wadis, wiskla dībīs, lubi. Dībīs mabziba. Salkani wabidi. Ko wassara gan meschi schalz. Ainsītu angādatajam schalda grabmata preefektis. Aihilda. Naudas tirgus. Lubbitas un vrečku tirgus. Sluddinashanas.

Wiesjaunakahs finnas.

Kā Berlines awises raksta Eistreiku leisars Franz Joseph grībboht apzeemoht Kreeissemīnes Leisarisku Augstību Aleksanderu II., tik nesunn wehl to fa-eeshanas weetu. Pruhšu krohka prinjis ar fawu augstu laulatu draugu aissējījis us Englanti, lehnineni Viktoriju apzeemoht un no turrenes eeshoht us Bairijas galwas vilsehtu Mīakeni, kur Juli eeshoht no Kranzijas pahrnahkūchi Bairijas karra spēhki leelu gohda eenahkshanu noturrehēs.

Jelgawā sivehtdeen 27. Juni Wahzu Triadibas basnīzā lihdschinnigais Kīschinewa mabzitaja palīhgās Rudolph Gurland no Kuriemmes zeen. generalsuperdent f. dauds zītu mabzitaju kļahbuhshana tappa eemestē weena itin jaunezelī amata, prohti par Jelgawās pilsehta mabzitaju palīhgū, or to ihsachu usdohshana, Juhdus, kas vee sivehtas kīstibas peemeldahs, mabzīt un kīstīt. Gurland f. fennak fāts bijis Juhdu mabzitajs, pr. rabiners.

R. S-z.

Daschadas finnas.

No eelschsemehm.

Kurs, gubern. waldiba issluddina, ka pehz Leisora pawehles no 19. Merz 1871 preefch Kursemīnes gubernas tas loiks preefch wezzas papīhra naudas pahrmānišanas pret jaunu irr nolikts us 1 goddu, tas irr lihds 1. Juli 1872. Deht weeglakas pahrmānišanas gubernas un aprīku rentejahm irr pawehlehts wezzohs papīhra naudas gabbalus pret jaunem išmiht. — Kurs, gubern. awises laffami jauni likumi preefch ugguns grebku aissārgāshanas. Išnemīmā preefch laffitaseem te daschās punktes no teem: Pee krahīns-, uggunkurra-, skurstenā muhreschanas buhwetajeem, muhrnekeem jeb pohdneekeem us tam jalubko, ka ugguns weetas deewsgan atstatti no kohku scenahm. (Ja meisteri nau fawu darbu vareisi darrijušchi, tad kriht strahpē lihds 50 rubl.) Skurstenā ne-slauzishanas deht kriht strahpē lihds 10 rubl. jeb ja ug-

guns grebks zaar to zessahs, wehl leelakā. Rījās, ka mehr teek kurrinatas buhs arweenu baltai ar uhdeni stohweht; tāpat latrās mabzīs jaturr klabbari, 2 spanni, 2 kēfchi, 1 treppes un 2 zirwji preefch ugguns grebku laika. Pagasta un muishas polizejai jayahcluhko ikgadus April un Oktobert mehness kohpā ar muhrnecku un skurstenā slauzitaju pagasta ehkas un ja-usnemīn protokolle. Kas neklaufa tai pawehlei, nahkt vee ugguns dīehshanas jeb atkal vots pehz fawa prahha no ugguns weetas aisseet, teek strahpehīs ar naudas strahpi lihds 10 rubl. u. t. j. pr.

Wahnes draudsei par gannu un mabzitaju irr iswehlehts lihdschinnigais palīhga mabzītās Böttiger no Widsemīnes, kas, ka guidams, arri tuhgal fawā weetas eestahs.

Wahrmes draudses mabzitajs F. Reichwald 18. Juni nahwē aismidīs, firmu wezzumu no 73 gaddeem pedisīwojis.

Rihgā schinnīs deenās miht diwi angsti fungi, justīzministeris grāfs von Pahlen un flavenais generalis Todleben.

— Leetu israhdischanas deenās arri kārmanīschili atkal fawu amatu stipri ween dīennohi un brihscham ar it labbu fekmi. Dasch mabzī pahrnahzis atrohdeht, ka pulstens, waj naudas mazzīsch, waj zitta kahda leeta no külles išsuddusi.

— Rihgas laukaimne ibas israhdischanā, kā Rihgawā finno, weenu deen bijuschi 14 tuhls. skattitaju.

Jelgawā 17. Juni ugguns dīchfeju beedriba sivehtija fawus godda sivehtlus. Ba dīlsjellu bij atbraukuschi weesi no Tehrpattes, Rihgas, Rehweles un Jaunselgawās. Pee bahnīcha fārenti un apfēreināti, tee nahza, mušķum papreefchā cīmoht, pa Jelgawās eelām, kas us scho deenu bij kohti jauli ar kārrogeom un pulkēhm un saltumeem pušķikotās un dewahs us beedribas nammu. Tur tappa ar reinwīnu pāzeenāti un nu gabja wīsē pulks, Jelgawās dīchfeju beedri, lihds ar suhtiteem no Kuldīgas, Bauskas, Tukuma, Talsu, Dobeles, Aizputes un Zehkāstattes beedribām us Wīskalmuiščas lauku, kur manevri noturreja. Atpakal nāhkušči pilfētā sapulzejāhs us maliti Medema dāhrsā, kur pa-likka lihds wehlam wakkaram.

S.

No Birschumuischias 20. Juni. 7. Juni bij sulta deenina un rahms gaiffs pastahweja lihds pulksten 11. wakkarā. Tad peepeschi no deenividdeem (S. W.) iżzehlaħe pērkona debbeschi ar tahdu bresmigi warrenu auku fpehku, kahdu muhsu semmiti retti dabu pēdīshwoht, kas pee mescheem un ehkām leelu fkahdi padarrija. Jo auku us waħraħ werstu plattumā irr staigejus i un-nau nekk seħloju fużżas zeffa gaddijees. Mejjhi salaufti druppu druppās. Pee ehkām salinu, fħekindelu un arri doklinu jumts nofegti; dasħas mahju ehlaš pagallam pohstas, dasħas no fawwem fundamenteem nozelas un par gabbalinu tħalak nolikta, kur lai bes fundamenta stahw. Arri mahġitaja mischias masam ħurbiegħi fħekindelu jumts weenā pusses nozelas. Tapat arri Jokkostattā pee nammeem, jumteem un dahrseem dauds fkahdu redsamas. Starp jitteem, weenam nammam jumts nonomis un ohram nammam usklahs wiesi. Seħtu fħabbi kas no keegekem muhreti irr apgħażi u. t. j. pr. Arri dsird ka Wittenh. Għżejjeħo 5 fajmnekk maħjas ta' paċċha nelaines stundu nodeggusħas; arri loħpi un sirgi un — Deewam-sħehi — arri weena mahte ar sawu fihdamu behrinu uggini palikkuschi. — Aukka laukus paldees Deewam nau maitajusi.

L.....l.
No Leepajas. Scheijenes eedīshwotaju skaiti no pērha na waffara, tad-żahla buhwejt d'selsżekku, irr wairojees pahraħk par 2000. To warr arri manniżt no tam, ka lauħu eedīshwes, kas makħaja 15—18 rub., tagħad makħa jau lihds 25 rub. par għadu. Eedīshwes eenahzeji pahroħha ta' ka jau zittu, fhekk no il-geem gaddeem d'sħiħo just darba lauħu familija irr palikkus biex mahjokka. Lauħu — wiċċwa rieħ darba laudis un amannejki, — roħnhaxs arween waħraħ. Redi atnħaklam lautinu ar-neħħi tħalli grabbashahm un zittu schidħiha familija ar-nawħrafinatu, pēzzi barribas blaudamu ka. Laikam jaunna is-d'selsżekk welk atnħażżejus schurp. Bet fhis wiċċeem newarr fneqgt żerretu zeppeti. To zit's enahzejs fujs-dams, irr aktal aixgħajis. — Dsird ka fhekk fahloħt us to doħmaħt, ka warretu mahjokkus fagħadha preeħx amannejkeem un darba laudihm. Kas irri gan noxti waij-điġi. — Schihs waħħara s-pirmais leetū, kas għażi kohi stipri, irr schinni apgħabbal darris id-dauds weet-ħas leelu fkahdi pee laukeem. Fuhrmalli kartoffeli-dahrħos, kas starp kahpahm irr eetaisli un no kurrennes uħbenis nau no laisħams neħħadha wiħse, kà arri zittur lejjas weet-ħas, għażi eestħadidi kartoffeli gluschi pohst. Leepajas aploħħos irr fshowassar pa' dauds gaddeem neridseta leela saħle. Bet jau fahk zittu weet-ħas no appakħas puht. Ne il-ġi ploħsijahs fhekk pahru deenax leela weħtra, kas aplausija rudsus. No 17. lihds 19. Juni leela, u ksta un leet kien migħla applahha fħo apgħabbal. Tai 20. Juni puiss deenax lijja aktal leels leetū. Pēzzi tam atmettahs jauxx laiks. Lai Deewi doħd ka fħihs miex-ħais weċċihs muhs aktal driħs neatħa!

J. Sch-r.

No Kriżburgas. Tai 8. Juni pulksten 1. no riħta Deewi muhs ar bahrgu auku peemkleja, kas gan katra zilweku tai apgħabbalā no meega istraużejja, un daudseem likk' ne tik ween bailes, bet arri fkahdi, dasħam jo leelna manniżt. — Leetū nahja ar ruħħdamu pērkoni no deen-wiċċeem, un preeħx leetū kahda 20 minutes neganta weħtra ploħsijahs. Gandrihs wiffa Kriżburgas pagħastā newena ehha kam falmu jumts, nepaliżka ne-apfahħda. Dauds ehkām jumts ar wifħaż-żebha fpaħreħm un kahrteħm par għabbalu nofweeda noħi, dasħu fħekkni no pamatta negruhha; kahds fħekkni raddahs pawiffam apgħażi. Valdeewi Deewam ka kruffa nebja, jo no aukas ween jau rudi biż-zausti. Kà dsirdams, tad-pafċi għallu għallu fhekk neħħi, no Kriżburgas lihds 15 werstħem us leju un us aqgħiha dauds tħalħek.

Pee mums fneqgam no-eiżoħt rudi rabiħs ġiġi gan par seemu labbi mittu, bet Aprili un Maija eef-fahkunja ar to aktu sejmla weħju un naktarfalna ħam gluschi paniħka, kà ka us bagħu ptaħħanu newarr żerreħt.

Tai 19. April nokritta no buhwejmas rijs weens fajmnekk no muhsu pagħasta, kas zimmeħmans buħħadni biex użnejnis Ungurmuiħas wal-istax preeħx nekk tħalli buhweħt, un kad tik-tħall biż-żiżi ka fħawws jau biji għataw, tad-żaur mifteħħanohs biex kritti għandris 3 ajs-augħju; Iai gan tuħlikt dakteri k. bij aixwesti, tomeħha tas-ħeġġi wairiż newarreja paliħ-żebha, un tas-ħeġġi 7 deenahm nomi irra. Schihs goħdigx zilweħs, bij ne-ilgi preeħx tam fawu braħli kas jau biji rekużiħoħ nadoħħi ispirziż; tas-ħeġġi nu no Novgorodes atpakkat nahħadni, wairiż fawu braħli un scheħlotaju, d'sħiħu ne-atradda un fawu pateizib tam newarreja doħt.

Preeħx leeldeenahm nodeggia Kriżburgas Weħħiġi-sħa labbibas fħekkha zaur to, kahds puissi biex no kustammas masħħiex, kas no Kriżburgas to riħt biex aixwesti, damsi waqtā laidis bes masħħiex meisterra finnas. Weħiż-żi tui deenā biji leels, tadeħħi lai gan Kriżburgas f-kohla behri, kas to wiċċa tħalli pohħadha ppreżi, tomeħha nekk wairiż kohi. Lai Deewi doħd pēzzi behdu weħtrahm preeka faulei spihdeht.

D. P. Grünfeldt.

Rahwes peemian. 7. Juni nrahw meegħi aix-migħi Stroħku leels kungħi un zit-reisejs domeħnu teesas presidents, ihha stahtrahs barons von Offenberg. Winsch 84 gaddus weżżepp tappi, il-ġi augħtem kroħn im-deen, un no ta' ar dauds zejn iħanahm un goħda fihm pust-ħoħi. Augħtajis kungħi neħħi, bet arween kà teħwus ar-fawwem behri, kà wiċċiħi, kà wiċċiħi. 54 gaddus ar-

fawu zeen. Leelmahti laulibā laimigi fadīhwoja. Deewēs wianus irr fwehtijis ar 17 bebrueem, no teem jau bij 6 Deewam ja-atdohd, starp scheem weens dehls, kas torra laukā fawu dīhwiby tehwsemmei par labbu nodewis. Melaitis s̄ho wehl dauds reis preefch sawas aiseeschanas peeminnejis. Pawījam 7 debli augstam Reisarim deenejuschi ar uszihitbu un 5 wehl taggad den. Tee zitti pederri għiex pat tehwsemmei dīhwo.

Dauds krohna pagasteem winxh wehl ilgi dahrgā peminna paliks; winxh labbu laiku bij winnu aistahwetajis un kohpejs. Ihpafchi skolas un magasibnes buhschana winna laikā tikkā labbi uskohpta. Winxh tā fakfoht dīhwoja lausku starpā kā tehws, un ar teem dalli jahs tiflab taunās kā labbas deenās.

It kā jau ruhnejahs par krohna pagasteem, tā ar wehl wairahk par fawa paċċha pagasta lablahschānu għidha. Man gaddijahs Strohku pagastā weenā dīħre ar winnu fatiktees, un s̄he redseju kā winxh mihligi ar fareem laudihm fatikkahs, ar teem iſrunnajahs un preezajahs; pat jau weż-żu kungu buhdams, wehl ar namma mahi danzoja. Ikkatrs kas zaur Strohku pagastu lahdureis tagħiġi, warreħs pabruleżżeñt, kā s̄he mahjas dauds labbaħk uskohptas ne kā dasħħa zittā vagastā. Arri kandidis nau wiś tahdi wahrguti, bet labbi apgehrbi un jo goħda prattigi. Tee augli no zeen. Leelkunġa vuħlina jau taggad deewegħan parahdahs. It kā jau dīħwodams ar-ween fawu lausku starpā labvraħt mitti, tā nu arr biż-żejtnejes Strohku jaunki kappoġġi starp fawwem laudihm ixti pagħlabba. 10. Juni winnu no muixħas dauds zeen, muixħnekk, kas bij fakraukuschi. Lihds ar fainnekkem un kapseem, lihds kapseem us dußas weetu aixneħha. Arri zaur jaunku laiku paſkubbinati, bij leels puks lausku, zitti pat no tahleenee fanahkuschi.

Behru nammā zeen. Grobinas prahwesti jaunku wahzu runnu turreja. Us kapseem atkal Durbes semelu draudses maħxitajis latviki runnaja, un iſsgahju xhas fweħ-deenās ewangeliuma wahrdux peċċiħiha mihloka leelkunġa aiseeschħanai, „Nahzeet, jo wiffas lectas ir-fatafīta.“ Zaur to ka Deewēs zeen. Leelkunġu jau lahdus 7 gaddus ar wahjibu bij pemeklejjis, tas arween us fawu stundinu fatafītahs un gaidija kā tas-żungu par dīħwibu un nahwi to aixinahs. Ta nu arr irri atnakku un winxh Strohku muixxha fawu mihiu pederriġu starpā no teem, is s̄hihs laizigas dīħwosħanas s̄ħekrahs. Lai nu duß soldi semmies kiehpri sħis zeenijam leelkunġi, kas nedfinna wiś lepnib, ar fawu augstu goħda kahrtu, bet no firði mihleja un ruhpigi għadja arri par teem semmaseem. Ta feħħla ko winxh sejjis wehl daħsus labbus augħus atneħħihs.

K. S.

Luuřinu draudses basniza sen gaddeem jau ista' ne-apkohpta un zaur to, ka wainotahs weetas newar tapt fatafītas, wiffa ehka eet arween wairahk vohsta. Għan-draudse ar fawu gannu un mahxitaju wiffadi ispuħleju-

s̄ħeesh, ka warretu no augsta krohna, kam s̄ħihs krohna basnizas buhwe pprek, to iż-żabu, ka s̄ħi darba preefchha u nienħiha toħp no spreesta, bet leeta ka wilzina jahs tā wilzina jahs, jo ta buhwsumma, ko krohni iskgaddus preefch Kursemmes krohna basnizu ehla hemm doħd, - tee 6 tuħkst, rubli irr jau us preefchha tā aixnemti, ka no taħs kasses wehl tik dris nebuhu nekkas dabujam. Te nu us mahxitajha luuħgħanahs raksteem, kas għażja zaur basnizas teefu un generalkonsistorju, ar gubernatora un general-governatora fungu ppepalidhsibu Pehterburgas galwas-komiteja no leelħas lutteru palihdsibas laħdes irr labpraktigi apneħmu fessi wiffu to wajjadsgu buhwes nandu, wairahk kā 2 tuħkst, rubbu preefch buhwes sħim briħscham tuħdal pafneegħ un us to atpakkalmas-sħanu no minn-tahs krohna kasses qaidiħt. Tā tad nu paldeewēs Deewam un sħai palihdsibas laħdei, ta sen gaidita basnizas fatafītħana warreħs tagħġid tapt preefchha nemta. Nu meħs dabuħnā ihxi atsikt, zil fweħtiga leeta sħihs palihdsibas laħde irr, kas no muħsu masħam mihlestitibas dahanhom, ko iskgaddus tai pafsu ħtam, apgħadha un eepreż-żi wiffas taħs nobaga un islaikitahs muħsu ewang, tizzibas draudsesi pa wiffu leelo walxi un taptar arri palihdsibu pafneegħi preefch iħstam wajjadsgħi muħsu pafċu draudsehem. Lai tad arri sħis palihdsibas laħdes mihlestitibas darbs, kā labba feħħla nes ġiimit kahrtiġus augħus un pamuddina wiffas muħsu draudses winnas roħkai taħs mihlestitibas artawas dewiġi fafneegħ, kā braħlu wajjadfi-bas palihdsibas netruħkst.

Miexkawas gubernar irri atraxx leels aktminu oħġi strehħi, kas sniedi arri Tulas un Riesane għiġi. Ihpa-fha kompanija irr-iżiherju ppe Pawleż fahdħas semmies għabbalu no 30 tuħkst, puħru weetħam u 24 għalli un tur nu dīħwib roħdami un aħra roħdami. Bebz apgħabba l-ayrhekkuma no katra d-doffin warresħoħt is-nemt pa 50 tuħkst, birkawu; strehħi effoħt weetħam 7 veħda beej. Tagħġid sprefċi par to, ka warretu no sħiħihs raktuves taħbi d-didżi kollu li ħi Skopin pilseħtam, lai ar prezzes wiesħanu labbaħk weikħoħs. Preefch wissrem ap-karrtejjeem fabrikemm taħda tuwumā useeta manta atneħħihs ihxi seudu laiku.

Odejja kā awisej finnu, 3. Juni irri aktal masa fakħiwe biji faww u sħiħdu darba wiħreem. Karreem no sħeem biji us wezza tixxu platċha iħpa-fha weeta, kura tie no riħta meħħda fapulzekeen un darba dewejus nogħaidi. Kieewu strahdnekk redsedħi, ka weenu riħta wiffu wairahk strahdnekk tappa mekleti no sħiħdu platċha, nostahjabs ohra riħta us winnu platċha; sħiħdi feħħla tam prettox un isz-żebi kollha, kura 3 sħiħdin tappa neganti fadu ħi. S.

Iproħweta ġemmies meħħflosħana. Miexkis laff-tajjs, ja tewi Deewēs fweħtijis ar ġemmie un papillam ar falwejha, tad-nemmi taħs ppreċċas kā plautas, is-didżi wagħġu un leejji tai effeż-za tikk, kā es-svejhjams apqat,

To dorrijis, lauj semmei laiku gusleht, kamehr kalmes tohp fa-ehstas. — Pehz tam strahda lauku tāpat, kā to, kas mehflohis ar lohpu mehfleem. Blaujamā laikā redsej, lura mehflofchana tad tew eepreezehs ar treknaku druwu!

Schi mehflofchana irraid labš un lehts palihgs ikatram, — bet wissuwairahk tam, kam kalmes buhtu un lohpu mehflu truhktu lauku ko apmehflobt; tamdeht luhdsu mihlus semmes turretajus, lai isprohwe un cewehro schō labbu padohmu.

H. Seewardt.

Derrigas sahles pret schurkahn. Kur funnamehles (Cynoglossum officinale) stahdinsch tohp iskaifits, tur schurkas jūhd. Schee stahdi aug us pławahm un pee grahwmallahm. Winnus waijaga preelsch jeb tuhdaishi pehz Bahneem salassihi, kur teem siapraks spehks irraid. Tee stohbri tohp notrectti un iskaifiti, kur schurkas us-turrah.

J—i.

No ahrsemmehm.

Bersine. Keisars Wilhelms masas fasirgchanas deht nau wehl zekā dewees us Hannoweri.

Wissi tee Wahzeeschi, kas karta laikā tikkā no Franzijas isdfihti un zaur to pee wissas dīshwes kritta leelā skahdē, irr no waldibas usweddinati, sawu skahdi usdoht un peerahdikt, ka warretu tad dallibu nemt pee skahdes atlihdsinachanas mafas. — Pret Franziju Wahzu Keisars rahda ihstu draudsigu prahiu; irr dewis pawehli, pehz kurras dauds masahk Wahzu soldatu paleek Franzijā, ne kā bij nospreests; buhs taggad tik kahdi 70 tuhbst., kas tur valiks stahwam un Franzijai, kam ta ismittinaschana pefriht, tas nohk par leelu weeglumu. Lahn Franzijā pa-lirkuchahm Wahzu armijahm buhs par waddoni generalis Manteuffel.

No Moltke generala awises nesen bij isdaudsinajuschas, ka no Kēnes pilfehta, kur to fmarschigo Kēnes uhdeni taisa, wessela wahte winnam par mihlestibas dahwanu pefuhtita. Taggad nu kahds jauns skuklis raffstijis mihligu grahmatu pee Moltke un luhdīs, lai schai par dahrgu peeminkau pefuhtoht kahdu butteliti pilnu no schi fmarschiga uhdens. Moltke generalis gan deewegan jau mohzibis ar tahdahm peeminkau nabagofchanahm, tomehr ne-peefuhtis un lizzis blaschkiti ar schi dahrgu uhdeni nofuh-tiht us freilenes adressi, turklaht grahmatu, kurrā raksta, ka tas ne-effoht nemas taisniba, ka Kēneef hi winnam tahdu wahti pefuhtijuschi, bet gribbedams lubdseju paklausti, effoh tuhda fuhtijis us pirmo apteekti un lizzis novirkst schi blaschkiti, ko te klahf fuhtoht, labbu wesseliu us isbruhkchani wehledams. Deewegan finalsi no tahda augsta wezza funga, bet deewegan nekaunigi no tahdeem, kas ar schahdahm nabagofchanahm kraujahs wirsū wihereem, kam deewegan zittu ko dohmaht. — Bismarka firstam, kā dsird buhfschoht dahwinahit leelu muishu Lauenburgā.

Keisars Wilhelms irr nobrauzis us Gm̄ses awo-teem, pahri deenās wehl dabuhs ar Kreewu Keisara fami-

liju lohpā tur pabuht, jo Keisars Alekanders 5. Juli no turrenes brauz prohjam. — Bismarka firsts irr apdahwi-nahts ar leelu muishu Lauenburgas herzoga semmē.

No Gm̄ses raksta no 23. Juni: Kreewu Keisara familija irr ihsti or meeru schō awotu bruhkedami; leelfirstene Marija irr no sawas masas kalku fahpes zaur schō awotu pawissam iswesselojuoses; tāpat arri Rungs un Keisars gohds Deewam irr ittin fweiks un spirgts. Pehz pusdeenas Keisarene mehds braukt zeereht, zitti no Keisara familjas jahj us faweeem lepnajeem Arabeeschu sirgeem; leelfirstene Marija irr patti lohti manniga un klaista jahjeja. Valkarōs augstee lungi irr waj teateri waj smessahs jauku laika kawelli no musika.

Frantschu waldbai, kas leelā naudas waijadibā miht, irr or naudas mēfeschani it labbi gahjis. Bij issluddinajusi, ka gribb 3 tuhbst. miljonus dabuht usleeneht un mafahs 5 prozentos. Un no paschu semmes ween tappa tuhda 2 tuhbst. miljoni fanesti, nahja zittas pedahwaschanas no Englantes, tā ka pahrahk bij pefohlihts, ne kā gribbeja nemt. Nu warrehs ar to labbu teesu tabs mafajamahs farra naudas Bruchscheem ismalfahrt un zaur to atfwabbinates no nemihkahs eelohritleschanas. — No 1. Juli siano, ka wezzais waldineeks Thiers k. effoh apflimmis.

Schweizē Geni kalns (Mont Genis) irr zauri israkts, lai dīselszesta lihnija warr taisni zauri eet. Jau ograhk lassitajeem tappa sianohsts par schō missu darbu. Taggad nu irr fahkuschi braukt, bet atrohd leelu wainu ihpaschi pee tam, ka tai allā (tunnels) aif duhmeem flahpst semmē; effoh arri karstums no 32 grahd. 3 maschinisti irr duhmōs sawu garru islaidschi; tee, kas raitōs eelchā, to masahk manna, ne zik ilgi te jau arri irr zaur allu zauri. Gudro taggad par jaunahm damsmaschinehm, kas paschas warretu atkal sawus duhmus apehst, ta ka tee zitteem nenestu pobstu. Un waj tad arri tur ne-atraddihs padohmu?

Rohma. Bahwests turr wehl arweenu zerribu, ka nahks laiks, kur winna fwehtajom krehslam laps atkal atpakkat dohta atnemita semmīte. Zerre taggad ittin siyri us Franziju, bet schi wehl patti tik wahja, ka newarr wis dohmaht zittam palihgā eet. Gen laikeem jau irr kattokeem tas fakkams wahrds „Sancte pater, non videbis annos Petri“ (Swehtais tehws, tu neredsesi apustula Pehtera deenas). Un pateesi no wisseem lihdsschinnigeem 256 pahwestem neweens vats nebij pilnus 25 gaddus, kā to no apustula Pehtera fakla, us augsta bislapa krehila Rohmā dabujis sehdeht. Tik schim Pijs, tam dewitam, Deewēs to pefschlibris. Winsch irr dīmmis 1792. gad. (taggad 79 g. wezs), tikka par pahwestu iswehlehts 16. Juni 1846, tā ka nu irr 26tā amata gaddā eestahjis.

Schinnis deenās nu irr gaidams, ka Italijas keh-nisch eet dīshwoht us jaunu galwas pilfehtu Rohmu; pahwests sunnams neleelahs neko no tam prohtam.

— Italijas lehniash 2. Juli pats arri us Rohmu jau nogahjis dīshwoht. Wehlam labbas laimes.

Amerikaneeshi effoht usgahjuschi sahles piet to lihds schim mas dseedejamo flimmibū, ko par „wehsī“ fauz. Un tas ta nahzees. Kadām Indianeeshu wihrām, kas ar scho kaitu gruhti wahdīs, winna seewa sawahriju si fullu no ta nahwiga kunderanga stahda, gribbedama fawā wihrā dīshwibū reis isdsehst un tawu brihnumu! wihrs nau wiś mirris, bet palizzis ittin fweiks un weffels. Nu dakteri to stahdu nemmoht fawā gudrofchānā un ismekle- schānā.

S.

Par Baltijas laukfaimneezibas israhdi- schānū Rīhgā

gribbam te laffitajeem wehl flaktafas finnas nest. Pirmā deenā bij kahdi 4 tuhst. flattitaju, ohtrā jau wairahk lihds 6500. To paſchu riht fanahkuschee Baltijas semkohpji un meshu fungi usnehma fawā sehdeschanas, us tāhm daschadahm pahrrunahnā pehz schkirrahm isdallidamees. Presidente, von Middendorf ī, fawās usrunnas wahrdōs noschehloja, ka lohti mas no lauzineku semneeku fahrtas, us scho leetu israhdischānu atnahkuschi un no kam gan tas zehlees. Kā Baltij, wehstn. laffam pa wiffam til 7 fainneeki irr sīrgus suhtijuschi us israhdischānu, un bukkus 3 ween. Zittas lohpu flakkas, ka aitas, zubkas, soħħis, pihles, wistos semneeku fahrtā nemas nau suhtijus. Augļu kohlus bij issahdījīs Tergeles Intinu fainneeks Mahrtin Neimann no Kursemmes; gabbalu paſchu austas wadmallas Falzgrahwes Kikku fainneeks Kahrl Knoch; bandarus un lasda kohka pīnumus Jann Perrit no Spāķimowas Kaunas gub.; krehslu no beizetas behrsu malkas Rougeriuschās Mehturu fainneeks Mahrt Kassarau.

Tai nodallai, kas par lohpu audfinaschānu gribb pahrrunas turriht, irr pēsfķirtas īchis jaunāschanas. 1) Kurros lohpu sortes irr mums tāhs derrigatāhs? 2) Kas darrams lai labbu lohpu audseeschana weizabs? 3) Waj semneeki lai wairahk audse peeno waj kaujamobs lohpus? 4) Kā lai isleeta lohpu prezzi? 5) Waj israhdaħs derriġi tee no krohna pēsfūtītee waiflas chrēsi? 6) Par fweesta un feera taifischanu. 7) Kā lai fargahs pret lohpu mehri?

Semkohpibas nedalla gribb pahrspreest: Stafha meħħlu un pirklo meħħlu labbumu; plawu pahrlabboschānu; tuksneschu un pleħsumu pahreħrifschānu laukds.

Bes īchim wehl bij nodallas preeskħ mesħa kohpschānas, preeskħ semneeku buhwemh u. t. i. pr. — Par linnu audfinaschānu runnajoh barons Wolff Drowen israhdija kā Belgija ar linneem dīshwo, pēminnejha zil derriġa leeta irr ta diwkahrtiga mehrħschona, zaur ko fmal-lakas schkeedras toħp panahħtas. Professeeris no Lehr-pattas aqgstahs skohlas, Schmidt ī, isskoidroja, kahdas mantas muħsu semmē gull un kahdu semmi ihst linni preeskħ few praffahs. Tappa peerahdiħts, ka lai no lin-

neem labbi paweddeeni nahstu, waijaga ihpaſchi us to luħkoħt fa beesshi toħp seħts, jo zaur to roħdahs teewi un garri stohbri. — Par semmex apstrahdaschānas speħku runnajoh, tappa arri ta leeta pahrspreesta, no kam gan tas zeffahs, ka dasħi strahdneeki attħażi fawu teħwozi un eet us zittahm pußfeħm dīshwoht. Tappa tas padohm is doħts, wißeem lauka darbinekeem doħt fawus semmex gabbalus, par kurreem tie peħz nolihħtas kontraktes ar noteiktu darbu attħla; buhs tad teem fawwa paſchu dīshwe un mahjina dubbult miħta. — Par lauku fainneż-żibu pahrspreeshoħ sapulzetei us to weenojahs, ka tagħġad, kui labbibas prezzes pa dselszellem nahk no Kreuwsimmes ġurp, muħsu ċemkohpjeem ihpaſchi us to irr jadohma, ka no lohpeem warr fawu iħsto pekku dīħi. Wehl tappa dauds zittas leetas pahrrunntas, kas derretu pee muħsu fainneezibas pahrlabboschānas un par ko us preeskħu laffitajeem finnas doħsim.

S.

Wadīs, wifkin dīħiħts, luħst.

(Beigumi)

Ruddeni Greffinsħ fawā un nahburga basnizas likka iſſluddinah, ka lai Gusti Greffinsħ atvakkaf nahloħt us teħwa mahju, lai arri buħtu kui buhdams. Winnam ne-kahda strahye ne-effoħt gaħidama. Neweens mattu gals winnām netiħxhoħt aistiktks.

Bet weenrej pasteswiħrs nahza us Greffina zeematu un fazzija: „Wifha Juħsu iſſluddinashana neko nelihds. Gusti laikam us Ameriku buhs aiseħħofis.“

Semneeks fahdīs un nofkummis fazzija: „Tas laikam gan warr buħt!“

Ruddeni Greffina labbibu uisskattoħt bija preeskħ, ihpaſchi tur, kui nodeddīs mesħi bij stahwejis. Semneeks aktal paċċika ta' faww preezigaks un droħschaks. Winsħ faiimi aktal wairahk laħdeja un funnija un sīrgus aktal stiprak fitta.

Nu labbibas pħażżeha fahħakhs. Wifseem bij jaet pei darba. Mahle arri kreatni strahdaja. Winnai bij jaflauka ir-freedri ir-affar. Jo meitina pēminnejha Jeħziti un wiflu to behdigo notiikkum. Neweens zittam kā winnai prahħa nahza, ka nu bija pilns gads, kamehr Jeħzis bij nomiċċis.

Kad launaga laikā tie zitti dorbineeki kohpā us aktini paseħħdaħs un maħsi un peenu ehda, tad wezza kalfpone klußitħinam aixgħajja, pukkies fal-afużza un ar tāħm steidsħas us to weetū, kui weenu gaddu atvakkaf Jeħzis bij gullejjs un nomirris. Tur arri bija tāħs fuħnas, kui nabadħiash fawus jeħlus loħzekkus gribbejjs eerakt. Bet nu tāħs wairi nebix nodeggusba, bet aktal jaħoja.

Mahle zeffha metru seċċi pukkies likka us wellenni un Deewi luħda. Affar as-ta' birra no ażżejjem. Un kad winna ta' Deewi luħda par to weenigo żilweku, ko ta' k

brahli bij miħlojuſi, tad Mahli trahpija fitteens waigā, ta ka gandrihs pee semmes buhtu krittū.

„Ak tawu beskaunib! graudi gandrihs iſbirst un tad taħds zilweks wehl mekle pawehni un gribb duſſeht! Mahle, tewiñ gudriba jaekoll galwā. Bittadi neko no-nomanni. Bet es tewiñ gan buħſhu uſ pehdahm. Gan redseſi!“

Tà semneeks brehza un Mahli džinna pee darba. Un ir tad, kad fchi jau fenn atkal strahdaja, ir tad wehl wiſch lahdeja.

Semneeks pats arri ſtipri ween strahdaja. Paſchulaik bija tai weetā, fur pee feħſħanas to putniu ar akmīni bij ſweediſ, zaur fo negriboht feħklu bij iſbehris. Te labbibas ſteebri tif beesi ſtaħweja, fa weens oħtro gandrihs biżi noſħlaħpejjeſ.

Kad semneeks tē tā strahdaja, tad iſkapti ſeepeſchi pee-fittahs pee kahdas zeetas leetaſ. Tannī paſħā azzumirkli wiſch ſtipri eeħreħzahs un atpakkat kritta.

Un kas tad tas bija? Buſſapuſi zilweka roħka winnam iſ ſteebrem pretti fneedsahs. Un kad tee zitti peenahza klaht un to leetu iſmekleja, tad winni sem ſteebrem at-radda liħki tuppoh.

„Ak Deewiſ, ak Deewiſ, tas irr muħſu Għiſſe!“ ta semneze iſſauzahs un semneeks redseja liħki ar iſdohbotahm azzih — tas bij winna deħls!

Wihram elpes peetruxha. Wiſch kritta pee semmes un krihtoħt roħku ſtipri eewainojahs ar aſſo iſkapti, bet wiſch neko neżżejjha.

Mahles firði irr ſtipraka. Winna gan raudaja, ta ka wiſfeem to redsoħt firði eesħehlojahs, bet tomehr semm ħekk.

Darbineeki gahja uſ mahju. Wihreeshi semneelu neffa uſ diwahm kahrihem. Mahle semneegi wedda pee roħkas. Truhtu neffa drehbes un iſkaptus.

Tagħġid Greffina mahja gon bij glušči kluſſu un behdig. Għiſſe bij apglabbaħts. Qautini sawi ſtarpa dauds par to runnaja, ka gan tam nabaga puuſħam fchi nelaime notiħku. Pee taħs nelaimes, kas torċiſ kuhxi bij notiħku, wiſch jau bija tas wainigais. Jo winna m-teħwa kuhxi pahru luuħo kohħanu bij iſtizżejjis. Kad nu wiſch laikam, no bahra teħwa biħda, nees, bij aibħed fis, mesħa apħażiet allojjees un beidsaqt aktar nafli tannu weetā no-fallis, fur teħwa winna liħxi bij usgħajjis. Tomexx glušči flaidri taq newarreja finnha, ka ihxi ta nelaime notiħku. Tik ween to wiſsi runnaja, ka semneela bahrihsa ta iħsta nelaimes iſdarritaja bijiſi.

Semneeks gulleja fawwā kambartinā un bahla roħkas bij falizzis kohħam. Wiſch luħpas kustinaja, bet waix nelaħdeja.

Dakteris fazzija: „Wiſch tif ſtipri iſbiħjees, ka uſ weetā buhtu pagallam bijis, ja uſ iſkaptu nebuhtu krittis, zaur fo winna dauds aſſinis iſteżżej uſħas.“

Għidsejs panehma dakteri pee roħħas un prassejja: „Dakteri, wa jid wehl weenreis vali kfu weſſels?“

Tuħlit peħz daktera atbildeħħanas semneeks aizina ja feewu un Mahli pee fawas gultas un nolikka, ka or winna manu buħſchoht buht, kad wiſch nomiřschoht.

Peħz kahdahmi deenahm semneeks gulleja prekeċċinā sem treppenh, tur pat, fur weenu gaddu atpakkat Jeħzis bij gullejji.

Leelkalps iſekweljeja fmagħġi kruſtu un ar farġanu peħwi uſtrakstija weenā f-klehrbalka pufi: „Lek għall Gallus Greffinach“ un oħra pufi: „Deewiſ, doħd wi-nam to muħschigo duſſu!“

Peħz trim deenahm semneeku avglabbajha ar wiſsu peenahkamu goħdu. Un kad wiſch bij glabbaħts, tad-mahjas zilwekk aktal fahfa plaut tannu tħrumu, fur zitt-kohrej f-klaits mesħ biż-ſtaħwejja un plahwa, kamehr wiſsu labbiha biżi noptħawuſchi.

Mahle fawa eeradduna peħz strahdaja un puhlejha gan kuhxi, gan pa mahju un fur tif ween taħħid darbs gaddiħiħ.

Bet kad semaſſiweħħli klaht bija un semneze wiſfeem deenesta zilwekeem lohni iſmaħħa, tad-Mahle aktal neko nedabu ja. Un winnai lohne arri wairiś nau waijadsiga, jo kamehr semneeks nomiřris, tamehr Mahle wairiś nau klopone, bet kā meejgs behrns teek turreta un kohyta un tai wairiś newaijaga strahdah. Ta semneeks mirdams nolizzi.

Bet Mahle tomeħx strahda. Winna paſiku wahja, ja nestrahdatu. Ta patti fakka.

Tik ween plaujamā laik wezza klopone kaftru gaddu nolikka laik aiseet u to tħrumu, fur tas mesħ biji, fo Jeħzis negriboht eededsinajis un fur arween tif klaista labbiha un tur uſmekle fawa Jeħzischa sallo miristmu għstu.

Diħħwes mahżiba.

Paħħidxi nabagħam winna diħħwes weetā; taħda wiħse apleeſi to fuuſu semmi pee paſħas faknes; jo daxwanas, nabageem uſ celas doħtas, irraid fämla ksejja leetutin. Kas tik taħs lappas pa wiſsu uſ azzumirkli flappina, bet nokaltu uſħam kohħam diħħwib u nedohd.

Sakkami wahrdi.

Apdohma sawu nahwi tad nebuhsí leynis.
Tehwu un mahki klausohf pagarrina muhschu.
Ugguni ar ugguni newarr isdsehst, tåpat ne Eildu ar
Eildu.
Labbahk netafnibü zeest ne kà netafnibü darricht.
P. Ollmann.

Ko wassarå gan meschi schalz.

Tå irr kà jaukås, fältås deenås
Par meschu ruhz un lappas plukst,
Un faldås wallodinås weenås
Té wehsmá wehsminal ko tschufst.
Tå rahdahs it kà schurp tahs greestohs,
Un sirds vee sirdis zeetahk speestohs.
Kas prast gribb, ko schalz wassarå
Tur meschå, lai eet agrumå! —

Schë strautiasch burbulo it lehni,
Un wilnis wilni apkampjahs,
Tur raibas pukkes lossa sehni
Un fallå plawå preezajahs.
Un pukkht salku sahli glahsta,
Ido mihlestibas sapra slahsta.
Kas prast gribb, ko schalz glihtumå,
Tur meschå, lai eet frehslibå! —

Un faules meita, spohscha skaista,
Tå mesham selta frohni pinn,
Un selta sarrus semmè laista,
Un raffas pehrles sahlé tinn.
Ka tuhstofsch halsis dseefma augtu
Un atbalss atbalsei isplauktu.
Kas prast gribb, ko schalz agrumå,
Lai meschå eet, klaus — usmanna! —

Kad stoigå flusßå meschå mallå
Bahrz jaunu lauschu draudsibå,
Zeem salch, apselthits wainaks gallå
Mirds kahsås, faldå — mihibå.
Un wehsmá par to preeku matta,
Jo diktahl lappinas pakratta.
Kas prast gribb, ko schalz sallumås,
Zaur meschå lai eet pahrids! — E. F. S.

Awischu apgahdatajam schahda grahmata peefuhrtita.

Waj tad arri man wezzisham nelaufeit parumatees,
kad ar sawu prahtha tarbinu vee Jums attschahpoju? Waj
sinneet, kas es esmu? Esmu Ohfschkeru Tehpa tehwa tehwa
brahls ar to plakano mutti un palisko deggnu. Nu
Juhz jau gan finnafeet. Man taggad sawa libbele. Rad-
du behrni nedohd ne nakti meera, lai eimohrt vee Jums un
raugoht issinnaht, waj Ohfschkeru fugga ne-effoht vee
Jums apmellota. Rahdahs taudi fatramditi, graffahs
Jums kahdas finnas aikal suhtiht, bet bihstahs un rau-
stahs kà gohws daschureis vee slauzenes. Aiswakkar
Swipstina brahls ussobhojis Lohschu: „Tad ta Jums

fadewa par ahdu! Ko tad arri fraujaees weenumehr awi-
schu pappum us kafka? Waj ne-atminneet wair, ka wiari
paschi un zitti draugi raudsja Jums gekkulindö eekalt, lai
fawus deggunetus jel arri mahzeetees turp pagreest, kur
Latwoju dñshwe deewsgan jauki jau ohsh?“ Lohschu tam
präfijis gan pretti: Ram tå? Rad tå? Kas tå? bet mah-
jäs pahraazis fadubris galwu kohpå ar zitteem un wissi
raddu behrni nu man us kafku, lai eimohrt un suhdssoht
Juhs, waj pateezi Ohfschkeri Jums ko apreebuschi. Es
gan nehmohs teem tuhdal us weekas teikt: Ko Juhs klaus-
feet Swipstina? Kur rahchanai weeta, kas tur ko bai-
ditees, awischu pappus jau ne-eos muhseju traklus un
gekkus peestahweht. Bet nedohd man meera, pirms
eimohrt vee Jums un issalkoht winnu dohmas un prahthus,
kapehz tee effoht ohfschkeresjichi kà ohfschkeresjichi un grib-
boht labprahf sawu amatu wehl joprobjam dsift. Safka
man: 1) Latweetim effoht ta Deewa dawhana dohta, gar-
rus sohbus walkaht, kur ko pluschlainu redsoht, tam ne-
warroht neaistizis garam eet; tahdi Latweeti sohbi pa-
tihkoht fatram gohdigam Latweetim, tik siweni par to
kweezoh. 2) Safka: Sinnam gan, mums atteiks: Rabbi,
rabbi, bet weizeet ar fawem sohbeam arri gaifmå to, kas
labs un jauks. Mehs us to atbildam: Valdeews, bet ne-
warram bruhkeht, jo redseet paschi, to jau darra muhsu
wissu weetå muhsu mihtsch awischu apgahdatajs. Kur
winch to nemm, bet finnaht winch to finn. Kur tik
kahds gohda darbs noteck waj no draudses, waj pagasta,
waj wezzaka waj preefchneeka, waj funga waj kalpa, waj
faimneeka waj gahjeja, waj tuwu waj tahlu, to winch
fiano zabats! awises, gandrihs katra kreetna darritaja
wahrdi peefaukdams. Ko tad mehs tur lai wehl leeku
karram klah? Treschå kahrtå mumå arri jasafka: Pee ne-
labbu leetu norahschanas un isnihdeschanas zaur ussobho-
schanu, tur mehs masee kuzzenini effam deewsgan derrigi un
ko prohtam to darram, bet pee kahda zilwela waj leetas
usteifschanas tur irr deewsgan ko apdohmaht, tur warr lehti
notift nelaime; zaur ustekschananu dasch labs jau irr tappis
uspuhsts un us elli ajsbrauzis, bet zaur ussobhoeschana wehl
neweens. Ar ustekschananu eet wissadi. Ko schogadd zell
lihds feetinam gaifa, nahloschu gaddu tas warbuht jau
wisseem parastu parastais, ko muhsu skrihweris, wezzakais,
faimneeki, skohlmeisteris un zitti schogadd til fahk darricht,
to darra zittås weetås jau fenn. Waj tur slawedami ne-
issllahtum preefch taudihm, ka nefen wehl mittahm düssajå
tumfibå. Bet ko pehrn un schogadd Ohfschkeri un
Nurfschki, Lohschu un Gribbi smahdeja, brahkeja, soh-
boja un nihdeja, tas irr un paliks smahdejams, rahjans
muhschigi muhscham. Salleet tad paschi, kapehz tad lai
zeescham flusßu? Tahs irr arri tahs dohmas no Ohfschkeri
tehwa tehwa brahla, ko taudi fauz par

firmo kurni.

Mihlo kurniht, dohdeetees meerå un apmeerinajet fa-
wejus. Sinnam it labbi, ka kurnis nemihl wis aiskohst

derrigas faknes, bet lohsch semmē tik skahdigohs tabpus. Suhteet tik drohschi ko labbu peeredseet tautestchōs, dohsim tad par mohzibū, lai dsennahs pakkat labbam un behg no negohda un nekahrtibas. Neklauseetees nekad wairs uj Swipstineem! Dsishwojet weffeli!

Latv. aw. apgahdatajs.

A t b i l d a.

J. Sch-r. Paldeewā par Zubfu mīklu fubtijumu, līkum wissu leēta, tik to weenu par W. d. m. eewesch. gribbam pamēst, jo irr gan par dauds nofbojies.

Naudas tirgus,

Rībga 26. Jūni 1871.

usprāf. sohl.

5%	walsts-aileeneschanas	billetes ar winuei.	I. aileen.	151	150 $\frac{1}{4}$
"	"	"	II. aileen.	149	148
5%	waltsbantas-billetes	"	"	—	—
5%	Wīds. pfandbrieses, usfakkamas	"	"	100	—
"	ne-ufall.	"	"	95	94
4 $\frac{1}{2}$ %	Kurī. pfandbriei, usfakkamas	"	"	—	—
5%	ne-ufall.	"	"	—	—
Rībga-Dīnab.	obligācijas us 125 rub.	"	"	165	163 $\frac{1}{2}$
5%	Rībga-Dīnab.	"	"	—	—
5%	Rībga-Jelgaw.	"	"	100	108 $\frac{1}{4}$
				110	108 $\frac{1}{4}$

Labbibas un pretshu tirgus Jelgawā, 28. Jūni, Rībga, 26. Jūni un Leepajā, 19. Jūni

1871. gaddā.

Makfa var:	Jelgawā.	Rībga.	Leepajā.
1/3 Uschem. (1 puhru) rudsu	2 r. 10 l.	2 c. 50 l.	2 c. 50 l.
" " (1 ") kweesdu	4 " — "	4 " 50 "	4 " — "
" " (1 ") meeschu	1 " 80 "	2 " 30 "	2 " 25 "
" " (1 ") cuiu	1 " 20 "	1 " 60 "	1 " 20 "
" " (1 ") firku	2 " 25 "	3 " — "	3 " — "
" " (1 ") rupju rudsu miltu	2 " — "	2 " 35 "	2 " 50 "
" " (1 ") blydelem	2 " 75 "	4 " — "	3 " 50 "
" " (1 ") kweesdu miltu	4 " 25 "	5 " — "	4 " 50 "
" " (1 ") meeschu putraimū	3 " — "	3 " 35 "	3 " 50 "
" " (1 ") kartoffeli	1 " — "	1 " — "	1 " 30 "
10 vudu (1 birkawu) feena	3 r. — l.	4 r. — l.	3 r. 50 l.
" (20 mahrs.) fwerfta	4 " — "	5 " 20 "	4 " 50 "
" (20 ") dselfes	1 " — "	1 " — "	— 90 "
" (20 ") tabaka	1 " 30 "	1 " 35 "	1 " 80 "
" (20 ") schīkhu appiu	3 " — "	— — "	— — "
" (20 ") kroina linnu	3 " — "	2 " 60 "	2 " — "
" (20 ") krofka	1 " 30 "	1 " 20 "	1 " 30 "
1 muzzu linnu fehku	10 " — "	9 " — "	— — "
1 " fitu	16 " 30 "	15 " — "	15 " — "
10 vudu farkonas fabis	6 " 50 "	6 " 25 "	— — "
10 " baistas rupjas fabis	6 " 50 "	6 " — "	5 " 70 "
10 " smalkas fahls	6 " 50 "	6 " — "	5 " 70 "

Latv. Aisīšu haabdatajs: J. W. Safranowicz.

No Aidsirres pagasta waldischanas, Talsu apriku, wissas pilsetu polizejas, kā arri muishanu pagasa waldischanas veeklāti tohp. lugzdas, tohs pee fah pagasta peerdīgus, nefūnnamās wētās dīshwodamus, pagosta lobzehus kā:

- 1) Ehrwart Arīs Dreler,
- 2) Heinrich Simon Treuguth,
- 3) Anfs Gudmann,
- 4) Peter Ichkob Wienert,
- 5) Jarne Andrei Anfoonsky,
- 6) Ernst Blumansky,

kuri tiklab no lobzehanas kā arri no preeskāsteschanas vreestch rekrubshu komisjones sevi atrahwuschees, kuri ween tec atrohdabs, tublin tohs fānēt un fchurp. atstiebt.

Aidsirre, 3. Jūni 1871.

(Nr. 109.) Pag. wezzak.: Eb. Fuchs.

Nakti no 15. us 16. jch. m. tam Kr. Plejvju mīschas Lābze fainneekam. C. Bahr, no garnibas **gaitschi dīsleitens **fīrgs** nofagti, 7 gaddu wezs, vīnīgā leelumā, melna stribīte par muquru, farri filgan balti, us kreiso vissi ar diivi vīnkhami, us degama balta rubte. □ ta rubte tā isskattabs, kā uistometa, 120 rubt. □ wehrits, kas par scho sabdību mīnēminētam fainneekam, Dobbeles aprīki, skaidru fānu dohd, dabuhn 25 rubt. pateizibas makfas.**

Nakti no 19. us 20. jch. m. tam Kr. Bahr, fainneekam no garnibayn 2 fīrgi nofagti, weens **behrs**, 7 gaddu wezs, obris **bruhns**, 12 gaddu wezs, abbeem balta bleffe verē, wehritbā 130 rubt. Kas skaidru peerabdischanu dohd par scho sabdību minētām fainneekam, dabuhn 40 rubt. pateizibas makfas.

Jelgawā, Dobbeles eelā, Kleberga naminā Nr. 38, tohp kostes behrni usnemti. Javeetehzahs ehrbergī.

No zensures arveblebts. Rībga, 28. Jūni 1871.

Nakti no 12. us 13. jch. m. nosagts no garnibahn tam Joun-Sessawas fainneekam Melcha-Pampa **diivi fīrgi**, weens fīrs ar muishanu fāku, 8 gaddu wezs, vītris brubns, 13 gaddu wezs, us abbi vīssi farri un blefftē veere, abbi 115 rubl. wehrit. Kas par scho sabdību skaidru fānu dohd minētām fainneekam, jeb pee Dobbeles pagasta teesas, dabuhn 30 rubt. pateizibas makfas.

20 rubt. f. pateizibas alga tam, kas veeroda, var io, tam Dīsh-Gramdas **Wahrtuna** fainneekam, 3. Jūni, nakti, sagtu, sunkti **behru** **ehrsei** ar fāku melnu arī un tulpanu krebtebu, no diischna auguma, 4 gaddus wezza, 55 rubt. wehritbā. — **Sīmes:** Kreisla vīsse astē valti, aīfki un masi swaigntie peere; abbi stūra sohbi nomesti. — Sīna latishama par Dīsh-Gramdas pagasta waldischanas.

Tee skunsti druwu-mehfli

Superfossat

(Marka Packard)

jau 10 gaddus fānīs fānīs semmē par derrigeem atraisti

P. van Dyk,

Rībga, seelā pīls eelā Nr. 19.
un Jelgawā, leelājā eelā, pee kaufmannā
Karl Günther.

Appofsch Jaun-Auzi ir semneeku mahjas us dīsim-tu dabujamas piekt. Klahtakas fānas par scho leetu warr lihds 1. August jch. g. dabuh Jāun-Auzes mīschā pee mīschas waldischanas.

Grentschu mīschā vee Schaggares irr da-bunani labi dedzinati steegeti, 12 rubt. par tublois un var brahkeem 8 rubl. un 20 rubl. var dīshvīneem.

Dobbeles

semkohipibas - heedrika

darta fānāmu, kā no Juli mehnēsha fānīs bee-dībā tāks runnas arr par latviski tāps turretas. La mehnēsha fānūzschanas bubs 8. Juli jch. g. Tur arr par Bīgas israhīschānu tāps bahrunnāhts.

Loewenthal.

Bulkana elje.

Taggad ta labbata makhanu elje, wissuairok vreestch lauku wirtschaftes makhanībā, irr dabu-nama pee

A. H. Schmemann,
Jelgawā latku eelā.

Jāuna grāhmata.

Peē **J. W. Steffenhagen** un dehla Jelgawā, nūpat tappa gattawa un irr dabujama:

Bastijas semkohipejs un winna ammats.

Peē **W. Bahru** semmē fainneekam Ferdinand Breithauvt semkohipibas raksteem latviski farahītii no H. Blumberg.

Makfa eeseeta 75 kap.

Druklabis vee **J. W. Steffenhagen** un dehla (Tē flākt veeslikums: **Vasnīcas un skohlas fūnas.**)

30. Juni (12. Juli) 1871.

Basnijas un skohlas finnas.

Weens kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Nahditajs: Par dseedaschana. Prettischanabs. Drauga wahrbi un rovmti. Meera. Wakkars.

Par dseedaschana.

Pa tehwijas molli mallahm dseedataju beedribas zelabs un self, bet arri dauds weetäss nihkst. Gan katram, kas pee tam fo warr lihdseht, buhtu jpalihds, ka schis gohdigs tautas preeks nepanihktu. Tahdā prahā arri eszik faprosdams gribbu no fawas pusses schè pahri wahrdu runnaht.

Mums Latweescheem daschas it leelas mainas schinniseetā irr eewhritschahs. Vehz mannahm dohmahm it ihpaschi: lepnibas gars, kuhtriba un weetahm arri neprashana. Waj tas nau lepnibas gars, ka dqudsi, kas fauzami vräftigi laudis, — kas paschi warretu buht par labbu preeksibni zittein, — atraujabs no dseedaschanas beedribahm, turredami paschu dseedaschana par faunu un arri to par faunu, ka ar zittein prastakeem tur weenlihds beedribā mettahs; turklaht wehl zittus pahrmiedamī un issobodami, kad — ka nau eefahzejem wijs tik labbi ne-isweddahs. Un tahda kuhschana skahde tai leetai, it ihpaschi pee tahdeem laudihm, kas neprobt isschikt, kas labs, kas flikis, bei wißwairahk pa straumei eet, kad tahds labbi muttigi teem kahdu leetu eeteiz par labbu, tad tahdi to arri tizz, kaut ta jo flikta buhtu. Tapat tas irr atkal ar labbu leetu, fo par fliktu eeteiz.

Ohra wainga irr kuhtriba, kad apnihkst to staigaschana un kaweschanohs. Kaut nu gan tahs favulzes us laukeem wißwairahk svehtdeenās teek noturretas, tad tamehr daudsī salpo labbahk meegam zauru deeninu, bet newihcho to ar gohdigeem preekem pawadhih, fo labbu emahzitees un fawu garru gaismoh. Bet bes puhsina newarram ne-fo labbu panahki.

Tapat arri daudsī neprashanā maldidamees, dseedaschana nemai negribb atsikt par labbeem preekem; bet labbahk pawadda to laiku ar zittein grehigeem preekem; krohgōs plihetedamī un kahres spēhledamī, apkahrt klenideramī, negohda dseefmas weens no ohra norakstidamī un wehl daschadā wihsē fawu meesu un dwehfseli gremdedamī un newis pazilladami.

Daschās weetäss irr gan arri beedribas, bet tahs pastaw wairahk us danzofchanu un dserfchanu. Schee tahdi jaukti kohri — ka par probvi S. draudē G. pasgastā, — katra favulzes deenā padseedahs pa bischkm, bet wißwairahk laiku ar danzofchanu pawadda, kur tad atkal pastarpahm padseed. Nu kas tur par dseedaschana un eemahzischanohs warr buht, kur fassrehjuscheem, elsdā-

meem janemm grahmata rohkā. Danzofchana pa gohdam, jau nau gan nekahds grehks, bet par dauds un us teem dseedaschanas beedribu dibbinah, tatschu nau un nau pareisi, un schahdas beedribas lai labbahk fawz par lustes ne ka par dseedaschanas beedribahm. Tahdahm beedribahm irr fawi ihpaschi dseedaschanas un ihpaschi danzofchanas preekschneeki, starp kurreem neretti arri strihdes iszettahs.

Tā eet zik man finnams, — wehl ar daudsahm no muhsu dseedaschanas beedribahm Kursemme. Zaur peeminetahm un zittahm wainahm irr daudsas panikhufchahs.

Vehz Dohbeles svehtkös, Widsemneeki teiza, ka mehs ar dseedaschana winneem effoht preekschā aissgabju-schi; un teesham katram Kursemneekam un ihstam Latweeschu draugam bij fo preezatees. Bet taggad, ka rahdahs effam nogurrušhi un apnikkuschi. Turpretti daudsī reisem efmu isprezzajees par Widsemneeku dseesmu mihlestib. Bes wiffahm beedribahm tur jau gannisch laukā uspuhsh fawu stabbuliti un usdseed jauku dseesminu, tāpat jaunekli lihds firmgalwjeem; pat dsehrajī krohgōs skandina deewēgan meldinu. Bet pee mums tahs mahju dseefmas pawiffam irr isnihkuschi. Tahs wezzas irr atmostas; tahs negohdigas zaur prahā gaischumu un tahs gohdigas zaur peeminetu lepnibas garru, un teesham tahm paschahm ari truhkst labbu meldinu, jeb tautas mutte nau nabkuschi.

Tadehk nu luhsu katru no fawas pusses zik spēhdamām lihoseht; skohlmeisterus lai ne-apnikkuschi mahza un tautas brablus un mahfas lai mahzahs un pasfubbinahs zits zittu; ne yeknas jeb gohda labbad, bet tautas garrigu mantu un preekus wairodani.

Lai tad aiskann pa tehwijas mallahm jaukas dseefmas, no behrneem, jaunekleem un firmgalwjeem, Deewam par gohdu, pascheem par laika kawekli, preeku, prahā gaismoschana un pazillaschana.

To wehlehs un luhs zerrība, weenas dseedataju beedribas lohzellis.

S. Bergmann.

Prettischanabs.*)

Peec dseedaschanas nau wis ween „notes“ ta weeniga leeta, kas wajadsga, ka zeenitajs J. Z. kungs „Mohjas weesa 18. num.“ un „Latweeschu awischu 16. num. pec-likkumā“ to apleezina, bet:

* Vehz esubtitaja wehlechana effam schim rakstam wiina pascha ortografiu pamettuschi, lai losfitai ar to cepaibstahs, jo turpmābe L. f. raudīhs veerabdih, ka schahda rakstiba ween irr ta labrtiga. Latv. Am. apgaħd.

- a) notes, kuras tik spēhletajus, bet ari rettus, rettus pee gaishas trahpischanas wed, un
b) zippari, kuri ta weenigi deriga, dabiga tonu sihme preefch klancevu un ehrgelu nespēhleta-
jeem: ka skoleneem u. t. pr.

Ka Frantschi 1870. gad. bija Wahzu enaidneeki, un peeminu us behrnu behrneem dabija, ūn wissa pasaule; bet zippars jan nekad nau bijis, nedz ari buhs notes enaidneeks — bet iſlihdīhḡs draugs. Sawā pirmā eesakumā: Thomascīka, Rheinthalera, Chevē un Paris laikā bija winsch gan wehl wahīsch, neattappihgs draugs, bet Natorpa, un it ihpaschi tagad Schaefera laikā winsch sawai draudseni labā roka, winas sirds mīhīlakajs. Ja to nesiuajahm, tad laj eegahdajamees, un tuhliht skolā wehrtejam: „Elementar-Gesangschule von A. Schaefer, Riga, Kymmel's Buchhandlung 1865“, un ja tad mums wehl papešči degtu, rokstā par zipparu „wehrtibū“ jeb „newehrtibū“ preefch zitteem sawu spreediumu nolikt, tad laj nepeeteek ar minetas grahmatas waheda pasīshchanu un zaurschīstīshchanu ween, bet laj tani wiessu saldumu isleetajam: tad ween wāirs nebuhs muhsu spreediums libdīhḡs sekla wagai, ko tahds arajs dñnis, kas negribejis paleektees. Pee ledola netiksim, ja tschaumalu nepahrkodisim. Bet teem, kas warbuht sche prettihm sazzitu „te jau tadeht ween nau wehrtē leektees, nau wehrtē lost, ka schis un winsch pēedīhwojis wihrs ari ar to it nemas nenododahs.“ dodam padomu, pee scheem wahrdeem tureees: Pats wihrs! un Neprassi wezzu, prāsi sprattigu!

Loti noscheljoju, ka zeen. J. B. f. zipparus newehrtibā nolizzis bes peerahdischanahm. Ja zipparam enaidneeka weids rāhdijahs, tad wajadseja preefch aissdīshchanas assu cerotschu (gaishu peerahdischanu), zittadi to is skolas istabas neisdabuhīsim. Pebz sakama wahrda „Dots dodam am atdodahs“, isnahza tad ari mana prettischanahs schoreis bes soobeem, un bes rageem, t. i. bes peerahdischanahm, jo domaju: latēs, kas ūwi par spīrgtu un wesseligu tur, jau ar sahlehm neelaidis. Bes tam worn sawu besjōbu un besragu atbildi schoreis ari ar to aibildināt, ka zik neiz pilnigi peerahdīdams jau 1869. gad. „Balti. wehstnesi“ eeksch 80., 81. un 82. num., kopā ar brahlī, tai raksteenā „Par dseendaschanu skolā“, par notehm un zippareem esmu runnajis. Bet ja zeen. J. B. f. partitos, ar gaishahm peerahdischanahm zippareem, ka tonu sihmei, dīhwibū isdēhst, tad pebz eespehshanās pretti peerahdischu.

„Die Weltgeschichte ist das Weltgericht“ — ir loti ēwarrīgs wahrs. Ari es ūnu, ka G. Hentschelis schohs wahrdus Weisenfelser issazzījis, zipparus note sadams. Tomehr schee wahrdi der ari schoreis loti labi preefch (newis pret) mums. Hentschelis doma, ka tadeht jau

tonu zippars pasaules sodibā krittis, ka tas wehl nedz wissur, nedz ari no wissēem par derigu atsīhts. Bet mehē (zipparu draugi) domajam: Kad nu ta wissulelaka data no noschusēdatajēem ar wissu sawu besgaligu publinu. Tomehr nekad gaishu trahpischanu no lappas neaisseeds, ko pat wissulelakē noschu aissstahwetaji neleeds, tad ari sche, pret noti, pasaules sodiba redsama. Zipparu dseedataji gandrihs wissi aissseeds wingru trahpischanu.

Pateesi noscheljojams, ka muhsu zipparu mahzības nepashdami, tīlab dāuds mušķa nepratteju, ka pratteju pret teem stīhwejahs. Ari slawenajam mušķa prattejam, professoram A. B. Marx tāpat gahjis. Sawā „Allgemeine Musiklehre“, 26. lappas pussē winsch sakka „Dazu kommt, daß die abstrakte Zifferbezeichnung nur für C-dur zutrifft, und in den anderen Tonarten alle Verhältnisse verwirrt, z. B.: wenn in D-dur der erste Ton mit 2, die Quinte (der fünfte Ton) mit 6 bezeichnet wird.“ Ja ar zippareem tā buhtu, ka Marx spreidis, tad jau zippars tāhda patti pastahwiga (absolute) tonu sihme, ka note, ari tīkpā grubti eemahzama, un tadeht pawissam — weltiga. Bet ar zippareem pa- wissam zittadi, ka to jau zittur peerahdījuschi. Tā tad ari neapgahschāma pateesiba, ka slawenajs prof. Marx, tā par zippareem spreesdams, loti maldījees, un ar wissu sawu maldibu us muhschibū aissgahjis. Winsch pret nepashtamu leetu ūbeni zehlis, un ūmīti un tuh- stoschi sawā allībā us scheem wina wahrdeem atslejahs.

Tubkstosch pateizibas zeen. J. B. f. par „Dsesmu rotas“ kāja laischanu; bet, ka jau sazziju, nepeezeeschāmi wajadīsigs, it ihpaschi preefch mušķa neprattejem, wiesas schīhs dseesmas arri zippārōs isdot, un pr. wiesas 4 balsis kopā. Zipparu dseedatajēem tad wissupirms eeksch minetahs „Elementar-Gesangschule“ (katram ta tad jaegahdījahs; maksā 30 kap.) tonutreppe grunligi jaemahzahs, un katrā dseendaschanas stundā zauri ja- isdīseed; tad, pebz tam, tāhs tur atrodamas mehgīna- schanas trahpischanā gruntīgi zauri isnemmamas, pr.: 6. lappas pussē: mehgīnaschanas no 1—7; 14. lap. pussē: mehg. no 1—9; 17. lap. pussē: mehg. no 1—3; wissu 18. un 19. lappas pussē; 25. lap. pussē: mehg. no 1—21; un tad wehl wissas mehg. 29. un 30. lap. pussē: mehg. Pebz tam war tāhs garrigahs dseesmas ūmīt, jeb ari zittu ko. Bet loti teizamas ir winas wairah- balsīgahs rīnkudseesmas (kanoni): jo tāhs ihsas, un tadeht te wissuweeglīki eeronams us zitta balsi neklans- tees, sawu ihpaschu balsi dseedaht. Tadeht ka tur wah- ziski wahrdi, tāhs ar zippareem ween dseedamas. Tagad pamats gattaws; nu war sahkt weeglas 4balsīgas dsees- mas dseedaht.

Schis padoms nau wis papīhra padoms, bet pēedīhwojums, kas wissupateizīgāki publinu atmāssa: jo te dseedataji wairē negrahbstahs, bet — trahpa.

Peedodat, lassitaji, ka neesmu par zippareem wissu sazzijis, ko sinaju, bet ko sazziju — sinu. Behsture buhs, un ir jau tagad zipparn prettineeku sogis.

Kam dseebahd mahzot, un pehz minetahs metodes dseesmas zipparos pahrzeleot schur un tur atdurtos, tadeht, ka wehl II. un III. grahmata no Schaefera kunga nau isnahkusi, zaute ko tad wehl daschais eerahdischanas un isstahstichanas truhkst, es labprahrt, ja ween tik sawu palihgu peedahwahrt drihksu, weenam un ohram geent, amata bedram zeur wehstuli promes deht kahdu dseesmu pahrzeltu un isstahstitu.

Luhdsu zeenito „Mahjas weesa“ redakziju, echo ralsteenu ari sawa lappä usnemt. Taurina Gedarts, Talsē, pee Grobinas.

skolotajs.

Drauga wahrdi un padohmi.

Wezzakeem. Schinni laikā teek Latweeschu laukē teescham kohpts, bet schis laiks arri to pagehr, ka us to paschu ar kreetnu apskattu un sianu buhs staigait. Mehs schē nahksum us riktigus zessu, kad apskattinum un pahidohmasim tohs zilwelku draugus, kas muhs us to paschu lauku jau pawadda, jeb wehl dohma pawaddiht. Muhsu wezzaki tee pirmee, kas muhs schinni dsuhwē wadda un mahza, teem no pascha Deewa ta s̄wehta pawehleschana dohta, sawus behrnus us wissu labbu un pilnibu waddiht. To neleegsim, ka tas leelakais pulks no muhsu wezzakeem wehl nemahziti laudis; to neleegsim, ka winneem wehl gluschi tas truhkst, kas wajadfigs us to, sawus behrnus isaudsinaht un iskohpt ar tik pat gaischu prahru un gudru galwu, ka schee laiki to pagehr. Winni sinnams par to jo ruhpigi gahda, ka winnu behrni warr sawā laikā par labbeem maises pelnitajeem valikt un no laudihm zeeniti tapt, bet waj winni arri to pareisi eewehrojuschi un apdohmojujschi, ka tadhā weeta un zena tik arri tee ween warri statweht, kas pehz gudras sinnas audsinati, kohpti un skolboli. Gon labbi sinnu, kas muhsu wezzakeem schim bribscham wehl truhkst, bet schi truhkumu winni laikam wehl nemas ne-eefkatta par ispildijumu. Jo zittahm jau mahzitahm tantahm irr tahdas grahmatas un pamahzichanas, kas ihsti rahda, ka behrni audsinajamai un kohpjami, tabs pehz tahdahm grahmatahm fani gruhku darbu luhko weegsinaht un peenemm arri to, kas tahm no jauna par gudru pamahzichanu teek pasneegts, — bet muhsu Latweeschu wezzakeem tahdas pamahzidamas grahmatas nau; un kapehz teem tahs nau? Nau, tapehz, ka tee tahdas mas pirklu. Ko muhsu wezzaki schinni leeta dohma, to esmu gan eewehrojis, ihpaschi preeskahfahda gadda, kad Mihgas pilschta diwas runnas par behrnu-audsinafchanu tikkä turretas. Us abbahm schihm runnahm bij lohti mas laudis sanabkuschi un tee paschi tabs jaukas mahzibas nemas par tik swarrigahm ne-eefkatti. Kas muhs mahzibas behrnus audsinaht, paschi to jau deewsgan prohtam!

Kad behens fliktu darrijis, tad to pahrmahzam, un kad winsch tad wehl neklaufa, tad to kreetni fukkajam — un kad winsch tad nu isaug par lobbu maisees-pelnitaju few pascham un arri mums dauds mas par palihgu, tad mums wairahk no wiuna newaijag', tad winsch zilwels sawam Deewam un tuwakam wehrt! Lai gan scheem wezzakeem tahdas dohmas nan gluschi nerikligas, tad teem tomehr schinni leeta us wissadu wihi lohti willahs. Par maisees-pelnitaju tad juhfu behrens jau reis ta ka ta kluhs un tiks tapehz no gitteem tahdeem pascheem sawā laikā arri dauds mas zeenits; bet ka juhs sawu ihstu preelu un winsch sawu ihstu mehrki zaure to pasaule panahkfeet, tas jau tak newarr buht. Sawu rikligu zellu behrnu-audsinafchanā tiklai tad staigafim, kad pateefi pamahzidamus vadohmus schinni leeta ne-atmettisim, kad wissas un ittin wissas leetas us leelaku pilnibu raudsimees un kreetnu skohloschanu saweem behrneem par jo derrigu eefkattisim. Mums ja-apdohma, ka pasaule irr leela un bahrga chka — un tam — kas winna dohdahs, warr daschdaschadi klahtees, — un tomehr muhsu behrneem schinni leela, bahrga pasaules chka jastaiga un jasateekahs ar winnas wissu wissadahm darrishchanahm, — un pee tam wajog ne ween labbi gaismota prahra, bet arri mahzitas un gudras galwas. To behrnu-audsinafchanā leescham tabda gruhka leeta, kas ar labbu apsinnu ja-isdarra. Ar labbu preeskahfimi mums wispirms saweem behrneem ja-eet preeskah. Jo ta wissumasaka pahrfkattishchanahs warr behrneem tikfai skahdeht, tapchz nesutlini sawu behrnu un neturri to arri pahre dauds zeefshi, yet tas widdejais un drohfschakais zetsch lohti ar apdohmu jastaiga. Par schahdahm leetahm us preeskahu plaschaki runnaschhu.

Skohlmeisterem. Pehz wezzakeem tuhliht muhsu skohlmeisteri tee ohtree, kam lihds ar teem pirmjeem swarrigs amats ustizzehts, un dohmayu, ka wehl jo swarrigahks, tapehz ka teem ja-audsina un jakohps us preeskahu, ko mihi wezzaki sawu behrnu firdi un prahra dehstijuschi. Bet ka daschi no teem to darra, tas mums gon laikam wissadi buhs sinnams un noprohtams. Daschi schinni leeta strahda ka ar maschini, bes kahdeem angleem, daschi atkal ruhpigi un pehz kahrtas kohpi schahdu sawu amatu un panahk sawu gaiditu mehrki. — Seminarijas kreetni ismahziteem skohlmeisterem schi negribbu yekahdus preeskahfakstus doht, tee sawu amatu jau gan labbi prattihis un to paschu pehz labbas apsinnas waldis; bet starp scheem mums wehl aissweeni arri tahdi skohlmeisteri atrohdahs, kas tahdu ihstu mahzibas kahpsli nau fasneeguschi. Tahdeem schi labprahrt to padohmu dohdu, ar gitteem kreetnaki mahziteem wiireem weenumehr labba draudsbā un kohpibā satiktees un pehz tahm te par labbu atroftahm pamahzichanas grahmatas un awises sawu audsinafchanas un skohloschanas amatu ruhpetees pilnigaku padarriht. — Esmu to daudskahet noiehdsis, zik glikti un flawejami dasch skohlmeisters skohlā un mahjā walda un

dīhwo. Mahjās winnam glihta eerikte, wisseem par preefschīshīmi, leelais grahmatu krahjums daschadās valodās un gudribās, flawees, wijses un nohschu grahmatas rohta weenu istabas stuhri, glihtas tam iri arridsan wijsas zittas leetas un gar feenahm winnam karajahs wijsu wissadas kaijas fotografijas bildes wišwairahk par flaweneem wihsreem un tautas draugeem. Wijs schis parahda, ka tas, kas tahdā istabā dīhwo, iri wihs, kam prahs un atschichana preefsch wissadas mahzitas un smalkas lubschanas. Tahda skohlmeistera apgaismohts gars teesham tizzigi un kahrtigī strahda, winnaa darbs irr spēhjigs un nepaleek bes faweeem angleem. — Lihds ar behrnu mahzibū tahds kretnīs skohlmeisters ruh-pejabs tikkuschi, arri jau pee-augusčus wijsu wissadi pa-mahzicht un apgaismohst, gan awisēs daschus labbus raksteenus pasneegdams, gan arri daschus derrigas grahmatas preefsch drifkes apgahdatams. Winisch schahdā wihsē lihdīnajahs teem mihskeem tautas draugeem, kurreem par labbu tē taggad kahdu wahrdus labbi wehra nemtu!

Tautas draugs iri tahds ih-paschigs wahrs, kas gan nebuhtu wijs tik weegli bruhke-jams. Kahda tauta warr par sawu draugu tikkai tahdu wihsru gohdaht, kas pirmahrt tai zaur zaurim pashtamās, un ohtkahrt, kas tai pehz faweeem darbeem un puhsineem it pa teesham zeenijams. Leels pulks irr tahdu Latwee-schu wihsru, kas faweeem brahleem zaur grahmatahm un awischem pamahzichanas un sunnachanas gribb pasneegt un arri daschu ko pasneeds, bet no teem wehl mas irr tahdu, kas sawōs rakstōs it teesham tā sawai tautai par labbu zihnijsches, ka lai winni no tautas par faweeem ihsteem draugeem taptu atshti. Daschi mums gabdojušchi tahdas neeka grahmatikas, kas deewamschel tikkai pa-pihri, laiku, darbu un naudu neleetigi tehrejuschi, daschi atkal awisēs rakstijuschi tahdus raksteenus, kas nemas ar tautas labklaħschanoħs nesateekħoħs — un daschi atkal zeh-luschi dohmas un spreedumus, kas us Latweeschu apgaismochanas lauku tikkai naudu un prettibu pastrahdajuschi. Schahdi wihsru sawā laikā arri dauds rakstijuschi; bet waj tauta winnas arri warr par faweeem draugeem ahsħit? Tak gan laikam ne! — Bet ja nichs starp muhsu daschadeem draugeem sawā laikā weenu tahdu wihsru atradidim, kas mahzits un gaismohts, kurra raksti weenimiehr mums par labklaħschanu derr, kas schai laikastraumē pareisi sun walditees un kas tapehz no tautas teesham mihsjams un goħdajams, to tad turresim par sawu ihstu tautas wihsru un draugu, to zeenism peeklahjigi un tam tad ustizzesim sawus preeku un sawas behdas. Tikkai se wehl gribbu muddinah tahdus wihsus, kam teesham gaisch prahs un gudra galwa, lai tee tautai derrigas grahmatas un weħrtigus raksteenus awisēs pasneeds, un tad teem grilbu arri pecminneħt, ka lai tee ikreis, kad tee kahdu derrigu

grahmatu waj raksteenu tautai gribb pasneegt, paschi fa-wu darbu tā pahrspreesch: Kas ta par tahdu leetu iri, ko gribbu rakstħi? Kam par labbu to gribbu rakstħi? Waj ta tam arridson derreħs un zik un kahdus auglus ta gan spħeks panahxt? Kas ar tahdu apsinu strahdahs un fur-flakt zittu jo gudra kahdus arri ne-atstums, tam fa-wos puhsinħos waj nu retti jeb neħad newilsees; tad ar faweeem raksteen tikkai wijsu labbu fasneegsim, tad paschi warreħsim preezatees un tauta warreħs tohs labbus auglus bandiħt. Kout wezzaki — skohlmeisteri — tautas draungi schoħs wahrdus labbi wehra nemtu!

C. H. Bertram.

M e e r s.

Kohdols.

„Saldais meerinjeh spirefina,
Nemeers allasch spohska.“

Meerā staiga swaigħħau bars
Silla debbes talku,
Katrai spulgo meera stars,
Rekħwejabs blaik.

Meerā tsħurkst, tekk awotiasch
Sallā lejja mohschi,
Ne-aistek neweevu wijsch,
Mehness spihħ spohschi.
Sawā starpā meeru turr'
Kruhmarsħ, behiġi un klaw,
Uzzis mettiż tur un sħir,
Meerā fweiz tew' grama.

Debbes, femme mahza, fawz:
„Zilwex dīhwo meerā!“
Zittadi tew' nemeers trauz,
Wijsa lajme weħjā!

Satizzigi, miħligi
Buhs pehz meera dīħtees,
Weenprahrtigi, braħligi
Dīħwoħt, Deewu bħitees!! —

Deewi tad meeru augħxfaku
Pahr mums semmè kraitħi,
Un pehz augħxam muħsħig u,
Meeru uzzis flattiħ!! E. F. S.

W a k k a r s.

Jau spohsħa fuale no mums flehpjabs,
Un sawu kkaistu waigu sedi;
Jau tumħha naħħi pahr wisseem steepjabs,
Ikkatrix sawas durwiś fleħħi;
Taqpat muhs' waidsiħiċċi pasleħysees,
Kad tumiċċi kapu pahr mums aissleħgħsees.

K. Waldmann.